ከሕዝብ ልብ የራቀ፣ ከህዝብ ድጋፍና ድምፅም ይርቃል

ክፍል አንድ

ለሚ ዋቄ 09-24-14

በርካታ ኢትዮጵያውያን፣ "ኢትዮጵያ ጥሩ ተፎካካሪ ተቃዋሚ ፓርቲ አልወጣላትም" እያሉ ቅሬታቸውን ሲገልፁ መስማት የተለመደ ነው። እውነትም ኢትዮጵያ ታሪካዊ ነባራዊ ሁኔታው የፈጠረውንና በኢፌዴሪ ሕገመንግሥት ሥርአት የተበጀለትን አቅጣጫ ተከትለው የሃገሪቱን ፌደራላዊ አንድነት እንደተጠበቀ ለማስቀጠልና የህዝቡን ኑሮ ወደተሻለ ደረጃ ለማሸጋገር የሚያስችል አመለካከትና አወቃቀር ያላቸው ተቃዋሚ ፓርቲዎች አሁንም አልበቀሉባትም። ይህን በድፍረት መናገር ይቻላል።

ይህ ሁኔታ ሕገመንግስቱና ሌሎች ከህገመንግስቱ የመነጩ ሕጎች የፈጠሩት ሰፊና የተደላደለ የፖለቲካ ምህዳር ውስጥ በብቃት የመንቀሳቀስና ተፎካካሪ የመሆን አቅም ያለው ተቃዋሚ ፓርቲ እንዳይኖር አድርጓል። እርግጥ ይህን ሁኔታ በጥልቀት ያልተረዱ ወይም ሆን ብለው በአገሪቱ ያለውን ሁኔታ ለማጠየም የሚፈልጉ ወገኖች ብቃት ያለው ፓርቲ ያልተፈጠረበትን ምክንያት ከፖለቲካ ምህዳር መጥበብ ጋር ሊያያይዙት ይሞክራሉ።

እውነታው ግን ከዚህ የተለየ ነው። ችግሩ፣ የፖለቲካ ምህዳሩ የተነቦረቀቀ ሰፊ ሆኖ ሳለ፣ በዚህ ቦርቃቃ ምህዳር ውስጥ ሰላማዊ የፖለቲካ እንቅስቃሴ ለማድረግ መላወስ የሚችል አቅም ያለው ፓርቲ አለመኖሩ ነው። ይህ ሁኔታ በሰፊው የፖለቲካ ምህዳር ላይ ያለው የሰላማዊ ፖለቲካ ፉክክር የሃገሪቱን ነባራዊ ሁኔታ ጠንቅቆ በተረዳውና እጅግ የተሟላ ብቃት ባለው ኢህአዴግና የሃገሪቱ ነባራዊ ሁኔታ የሚጠይቀውን ማገናዘብ ባልፈለጉ ምናልባትም ባልቻሉ በዚህም ምክንያት እጅግ ለንቋሳ በሆኑ ተቃዋሚዎች መሃከል እንዲሆን አድርጓል። ይህ የፖለቲካ ምህዳር መጥበብ ተደርጎ ሊወሰድ አይችልም። እርግጥ "ተቃዋሚዎቹ ለምን በዚህ ደረጃ ደካማ ሊሆኑ ቻሉ?" የሚለውም ሌላ ሊጠየቅ የሚገባው ጉዳይ ነው።

ይህን ለመረዳት "አለን፣ አለን" የሚሉትን በፌደራል መንግስት ደረጃ የሚንቀሳቀሱትን የተወሰኑትን ተቃዋሚ ፓርቲዎች እነደናሙና ወስደን እንመልከት። ለአብነት ያህል፣ አንድነት ለዴሞክራሲና ለፍትህ (አንድነት)፣ የመላው ኢትዮጵያ አንድነት ድርጅት (መኢአድ)፣ እና ሰማያዊ ፓርቲን ወስደን እንመልከት።

ሦስቱ ፓርቲዎች በተለያ አመራር ሥር ከመሆናቸው ውጭ፣ እንዲሁም ሰማያዊ ፓርቲ ብቅረቡ የተመሰረተና በንፅፅር ሚጢጢ ከመሆኑ ውጭ አንድና ተመሳሳይ ናቸው። ለመቋቋም መነሻ የሆናቸው ምክንያት፣ ዓላማቸውና ፕሮግራማቸው፣ የትግል ሥልታቸው አንዱ ከሌላው የኮረጀ ያህል ፍፁም ተመሳሳዮች ናቸው።

እነዚህ ተቃዋሚ ፓርቲዎች - አንደነት፣ መኢአድና ሰማያዊ ፓርቲዎች ለመደራጀት መነሻ የሆናቸው የኢትዮጵያን ሕዝብ መሰረታዊ ፖለቲካዊ መብቶችና ነፃነቶች፣ ኢኮኖሚያዊ ፍላጎቶችና ጥቅሞችን ማስጠበቅ አይደለም። ከዚህ ይልቅ በዘረኝነትና በተለይ በገዢው ፓርቲ ኢህአዴግና መሰል ድርጅቶች ላይ ባለ የመረረ መሰረተ ቢሰ ጥላቻ (prejudice) ላይ በመመስረት የተደራጁ ናቸው። ፓርቲዎቹ ዘረኝነትንና ጥላቻን መነሻ አድርገው መመስረታቸው በሕገመንግስቱና በሕገመንግሥታዊ ሥርአቱም ላይ የመረረ ጥላቻና ጭፍን ተቃውሞ እንዲያድርባቸው አድርጓል። መሰረታዊው ችግር ከዚህ ነው የሚጀምረው።

ለእነዚህ ፓርቲዎች አመራሮችና አጋፋሪዎች ኢህአዴግ የአንድ ብሄር ፓርቲ ነው። በዘረኝነት ስሜት የሚጠሉት ብሄር አባላት የመሰረቱት ፓርቲ ነው። ሕገመንግስቱም የሚጠሉት ብሄር አባላት የሚመሩት ፓርቲ አባላት ያዘጋጁት ሰነድ ሆኖ ነው የሚታያቸው። በኢህአዴግ ሥር የተደራጁና የኢህአዴግ አጋር የሆኑ ሌሎች ብሄሮች በሙሉ የራሳቸው አቋም የሌላቸው አገልጋዮች እነደሆኑ አድርገው ነው የሚቆጥሯቸው። እነሱንም ደርበው ይጠሏቸዋል።

እነዚህን ከገዢው ፓርቲ ጋር ያቆራኟቸውን ብሄሮች ሲመቸ በይፋ ሳይመች ደግሞ በአሽሙር ይዘልፏቸዋል። ይህ ሁኔታ በገዢው ፓርቲ፣ በሕገመንግስቱና በሕገመንግስታዊ

ሥርአቱ ላይ ጭፍን ተቃውሞ ያላቸው መሆኑን በግልፅ ያሳያል። ጭፍን ተቃውሟቸው ደግሞ ሕገመንግሥቱንና ሕገመንግሥታዊ ሥርአቱን በኋይል የመናድ አመለካከት እንዲጣባቸው ምክንያት ሆኗል።

በመሰረቱ ኢሀአዴግ የአንድ ብሄር ፓርቲ አይደለም። የብሄር ጭቆና ያንገፈገፋቸው የኦሮሞ፣ የትግራይና የደቡብ ብብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች፣ እንዲሁም ብሄራዊ ጭቆናን በመርህ ደረጃ የሚቃወሙ ቅን የአማራ ብሄር ተወላጆች የተደራጁበት ፓርቲ ነው። በዚህ ፓርቲ ውስጥ አንዱ ትልቅ ሌላው ትንሽ አይደሉም፡፡ ሁሉም እኩል ሥልጣንና ሃላፊነት ነው ያላቸው። እያንዳንዳቸው በተወከሉበትና ሥልጣን በተረከቡበት ክልላዊ መንግስት ውስጥ ራሳቸውን ችለው ሲንቀሳቀሱ፣ በፌደራል መንግስት ውስጥ ሁሉም ተመጣጣኝ ኃላፊነትና ሥልጣን ተጋርተው ይሰራሉ። በኢሀአዴግና በአባል ድርጅቶቹ ውስጥ ያለውን ድርሻ ከዚህ በበለጠ ዝርዝር ማሳየት ቢቻልም ለዚህ ፅሁፍ ዓላማ ግን ይህ በቂ የመስለኛል።

የኢፌዴሪ ሕገመንግሥትም የኢሀአዴግ አይደለም። የህገመንግሥቱ ባለቤቶች የኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች ናቸው። የመጨረሻው የኢትዮጵያ አምባገነን የመንግስት ሥረአት የነበረው ወታደራዊው ደርግ መገርሰሱን ተከትሎ፣ በሃገሪቱ ከዚያ ቀደም የነበረውን በህዝቦች መሃከል የነበረ ጭቆና ላይ የተመሰረተ የተዛባ ግንኙነት የሚሽር አዲስ የመንግሥት ሥርአት መገንባት አስፈላጊ ሆነ። በመሆኑም የደርግን መንግስት በትጥቅና በተለያየ መንገድ ሲታገሉ የነበሩ በሃገር ውስጥና በውጭ ሃገራት የነበሩ ሁሉም ተቃዋሚ ኃይሎች የኢትዮጵያን እጣ ፈንታ ለመወሰን በአንድ አዳራሽ ታደሙ።

የኢትዮጵያ መፃኢ ዕጣ ፈንታ ለመወሰን ከታደሙት መሃከል ከሃያ በላይ የሚሆኑት የብሄራዊ ነፃነት ግንባሮች ነበሩ። ወታደራዊው ደርግ እንዲወድቅ በማደረግ ረገድ ከፍተኛ ድርሻ የነበራቸውም እነዚህ የትጥቅ ትግል ያካሄዱ ብሄራዊ የነፃነት ግንባሮች ነበሩ። እነዚህ የነፃነት ግንባሮች ባካሄዱት መራራ ትግል የወታደራዊውን ደርግ መንግስት ከስሩ ነቅለው ካስወገዱ በኋላ፣ የየራሳቸውን ነፃ መንግስት የመመስረት ዕድል በእጃቸው የነበረ ቢሆንም፣ ይህን ከማድረግ ይልቅ አብረው መኖር የሚችሉበትን ሁኔታ ማደላደል ነበር የመረጡት። የዚህ አቋማቸው መነሻ ተገንጥሎ ነፃ መንግስት መመስረት በራሱ ብሄራዊ

ጭቆና ወደሌለበት ሥርአት የሚወስድ ብቸኛው አማራጭ ሳይሆን፣ የመጨረሻው አማራጭ መሆኑ ነው።

እናም ከዚህ በመነሳት የኢትዮጵያ የተቃውሞ ፖለቲካና የነፃነት ትግል መሰረት የሆነው ብሄራዊ ጭቆና የሌለበትን በአንደ ላይ በእኩልነት መኖር የሚችሉበትን ሥርአት ለመመስረት ተስማሙ። በዚህ መሰረት የኢትዮጵያ ተቃዋሚ ኃይሎች ተሰባስበው የደርግን ሥርአት ለመጣል ባበረከቱት አስተዋፅኦና በሚወከሉት ሕዝብ ቁጥር ልክ ሥልጣን የተጋሩበት የሽግግር መሰረቱ።

የዚህ የሽግግር መንግስት ቀዳሚ ዓላማ የኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች በመቻቻልና በመከባበር ላይ በተመሰረተ አንድነት በእኩለነት የሚኖሩበትን የመንግስት ሥርአት መመሥረት ነበር። ይህ መንግስት የሚመራበትን ህገመንግስት መቅረፅ የዚህ የሽግግር መንግሥት ዋና ተልዕኮ ነበር።

በዚህ መሰረት ሁሉም የኢትዮጵያን ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች እንዲሁም ሌሎች አመለካከቶችን የሚወከሉ የሽግግር መንግስቱ አባላት የሚወከሉበት የህገመንግስት አርቃቂ ኮምሽን ተመሰረተ። ይህ ኮምሽን የመጀመሪያውን የህገመንግሥት ረቂቅ አዘጋጀ። ረቂቁን ኮምሽኑ ራሱ ወይም ከፍተኛው የስልጣን አካል የሆነው የሽግግር መንግሥቱ ምክር ቤት እንዲያፀድቀው አልተደረገም። ከዚህ ይልቅ የህገመንግስቱ ባለቤት የሆነው የኢትዮጵያ ህዝብ እንዲያፀድቀው ነበር የተደረገው።

በኢትዮጵያ ብሄሮችና ብሄረሰቦች የሚወከሉ ሁሉም ለአካለ መጠን የበቁ ኢትዮጵያውያን በረቂቅ ህገመንግስቱ ላይ አንቀፅ በአንቀፅ እንዲወያዩ ተደረገ። በዚህ ውይይት መቀነስ አለበት ያሉትን ቀንሰው፣ መጨመር አለበት ያሉትን አክለው ረቂቁን በማዳበር መልሰው ላኩት። ኮምሽኑ በህዝብ ዳብሮ የተላከለትን ረቂቅ አሻሽሎ ሕዝብ ለሁለተኛ ግዜ እንዲወያየበት ወደ ሕዝብ መራው። ረቂቁ ለሁለተኛ ግዜ የተመራለት የኢትዮጵያ ህዝብ ልክ እንደመጀመሪያው አንቀፅ በአንቀፅ አድቅቆ ተወያይቶ ማሻሻያ ሃሳቦችን አካቶ ላከው።

ከዚህ በኋላ ይህ ሁለት ግዜ በህዝብ ውይይት የዳበረ ረቂቅ ሕገመንግሥት ወደማፅደቅ ሂደት ተሸጋገረ። የፀደቀው በአርቃቂ ኮምሽኑ ወይም በሽግግር መንግሥቱ ምክር ቤት አልነበረም። በሕዝብ ነበር የፀደቀው። ህዝብ በመረጣቸው ተወካዮች።

ሁሉም በሕገመንግስቱ ላይ የተወያዩ የተለያዩ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች አባላት የሆኑ ለአካለ መጠን የደረሱ ኢትዮጵያውያን በምስጢራዊ የድምፅ አሰጣጥ ሥርአት የህገመንግስት አፅዳቂ ጉባኤ አባላትን መረጡ። ምርጫው የተለያየ አመለካከት ያላቸው ወገኖች የተሳተፉበት ነፃና ዴሞክራሲያዊ ነበር። በዚህ ነፃና ዴሞክራሲያዊ በሆነ ምርጫ የተመረጡ አባላትን የያዘው የህግመንግስት አፅዳቂ ጉባኤ ሁለት ግዜ በሕዝብ ውይይት የዳበረውን ረቂቅ ሕገመንግስት እያንዳንዱን አንቀፅ በድምፅ ብልጫ እያሳለፉ በመጨረሻ ሙሉውን ህገመንግስት አፀደቁ።

በመሆኑም አንደነት፣ መኢአድና ትላንት የተፈጠረው ሰማያዊ ፓርቲ ቀደም ሲል በተደጋጋሚ ሲነግሩን እንደነበረው፣ አሁንም አልፎ አልፎ ሸነጥ ሲያደርጋቸው እንደሚሉን ሕገመንግሥቱ የአንድ ፓርቲ ሰነድ ሳይሆን መላው የኢትዮጵያ ህዝብ በቀጥታና በተወካዮቹ አማካኝነት በተሳተፈበት ሂደት ዳብሮ የፀደቀ የሕዝብ ሕገመንግስት ነው።

የህገመንግስቱ ባለቤቶች ራሳቸውን በራሳቸው እያስተዳደሩ እርስ በእርስ በመከባበርና በመቻቻል በእኩልነት የሚኖሩበትን የመንግስት ሥርአት መመስረት የቻሉ የኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዘቦች ናቸው። የኢፌዴሪ ሐገመንግሥት የኢተዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች ራሳቸውን በራሳቸው እያስተዳደሩ በእኩልነት ለመኖር የተስማሙበት የቃልኪዳን ሰነደ ነው።

ይህ በህገመንግስቱ መግቢያ ላይ በግልፅ ተቀምጧል። ይህ የህገመንግስቱ መግቢያ በብዙዎች የሚታወቅና በተለያየ አጋጣሚዎች የተጠቀሰ ቢሆንም፣ ድንቅ ሃሳበ የያዘ በመሆኑ በዚህ ፅሁፍ ላይ ልጠቅሰው ወድጃለሁ። የሥግመንግስቱ መግቢያ፤

እኛ የኢትዮጵያ በሄሮች፣ በሄረሰቦችና ህዝቦች፤

በሃገራችን ኢትዮጵያ ውስጥ ዘላቂ ሰላም፣ ዋስትና ያለው ዴሞክራሲ እንዲሰፍን፣ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እድገታችን እንዲፋጠነ የራሳችንን እድል በራሳችን የመወሰን መብታችንን ተጠቅመን፣ በነፃ ፍላጎታችን በሕግ የበላይነትና በራሳችን ፈቃድ ላይ የተመሰረተ አንድ የፖለቲካ ማህበረሰብ በጋራ ለመገንባት ቆርጠን በመነሳት፤

ይህን ዓላማ ከግብ ለማድረስ፣ የግለሰብና የብሄር/ብሄረሰብ መሰረታዊ መበቶች መከበራቸው፣ የፆታ እኩልነት መረጋገጡ፣ ባህሎችና ሃይማኖቶች ካለአንዳች ልዩነት እንዲራመዱ የማድረጉ አስፈላጊነት ፅኑ እምነታችን በመሆኑ፤

ኢትዮጵያ ሃገራችን የየራሳችን አኩሪ ባህል ያለን፣ የየራሳችን መልከዓምድር አሰፋፈር የነበረንና ያለን፣ ብሄር፣ ብሄረሰቦችና ህዝቦች በተለያዩ የግንኙነት ደረጃዎች ተሳስረን አብረን የኖርንበትና የምንኖርበት ሃገር በመሆኗ፣ ያፈራነው የጋራ ጥቅምና አመለካከት አለን ብለን ስለምናምን፤

መጪው የጋራ ዕድላችን መመስረት ያለበት ከታሪካችን የወረስነውን የተዛባ ግንኙነት በማረምና የጋራ ጥቅማችንን በማሳደግ ላይ መሆኑን በመቀበል፤

ጥቅማችንን፣ መብታችንንና ነፃነታችንን በጋራና በተደጋጋፊነት ለማሳደግ አንድ የኢኮኖሚ ማህበረሰብ የመገንባት አስፈላጊነትን በማመን፤

በትግላችን በከፈልነው መስዋዕትነት የተገኘውን ዴሞክራሲና ሠላም ዘላቂነቱን ለማረጋገጥ፤

ይህ ህገመንግስት ከዚህ በላይ ለገለፅናቸው ዓላማዎችና እምነቶች መሳሪያ እንዲሆነን እንዲወክሉን መርጠን በላክናቸው ተወካዮቻችን በህገመንግስት ጉባኤ አፅድቀነዋል።
ይላል።

የኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች የቃል ኪዳን ሰነድ የሆነ የኢፌዴሪ ሕገመንግስት መሰረታዊ መርሆቹንም አስፍሯል፤ በሕገመንግሥቱ ምዕራፍ ሁለት ላይ። በዚህ ምዕራፍ ከአንቀፅ 8 እሰከ 12 የሰፈሩት የሕዝብ ሉዓላዊነት፤ የህገመንግስት

የበላይነት፣ ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች፣ የመንግሥትና የሃይማኖት መለያየት፣ የመንግሥት አሰራርና ተጠያቂነት መርሆችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች ሰፍረዋል። ከእነዚህ የህገመንግሥቱ መርሆች ድንጋጌዎቸ መሃከል፣ የህዝብ ሉዓላዊነትን የሚመለከተውን እጠቅሰዋለሁ።

በአንቀፅ 8 “የሕዝብ ሉዓላዊነት” በሚለው ርዕሥ ሥር፣

- *የኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች የኢትዮጵያ የሉዓላዊ ሥልጣን ባለቤቶች ናቸው።*
- *ይህ ሕገመንግሥት የሉዓላዊነታቸው መገለጫ ነው።*
- *ሉዓላዊነታቸውም የሚገለፀው በዚህ ሕገመንግሥት መሰረት በሚመረጧቸው ተወካዮቻቸውና በቀጥታ በሚያደርጉት ዴሞክራሲያዊ ተሳተፎ አማካይነት ይሆናል።*

ይላል።

እንግዲህ በጥላቻ ፖለቲካ ላይ ተመሥርተው ሕገመንግሥቱን የሚቃወሙት እነአንድነት፣ የህገመንግስቱ ባለቤትና በሕገመንግስቱ የሉዓላዊ ሥልጣን ባለቤቶች የሆኑ የኢትዮጵያ ብሄሮችን፣ በሄረሰቦችንና ሕዝቦችን የተቃወሙ መሆናቸው መታወቅ አለበት። ይህ በኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዘቦች ላይ ያላቸው ተቃውሞ ደግሞ በይፋ በያዙት የፓርቲያቸው ፕሮግራሞች እንዲሁም በተለያዩ አጋጣሚዎች በወሰዷቸው እርምጃዎች በተደጋጋሚ ተንፀባርቀዋል።

ይቀጥላል